

TÁJÉKOZTATÓ

Határokon át a szaktudás megosztása érdekében

Az oktatási és szakképzési szakemberek számára szervezett tanulmányutak erősítik az európai együttműködést és szakpolitika-fejlesztést

Európában nagy hagyománya van az ismeretszerzés céljából történő utazásnak és külföldre tett látogatásoknak. A XVII–XIX. században a tehetős európaiak tanulmányaihoz hozzátartozott az, hogy egy nagy körút (Grand Tour) keretében más országokat is felkerestek. Ma az Európai Unióban (EU) a tanulási célú utazás immár nem csak néhány ember kiváltsága, széles körben és számtalan módon ösztönzik ezt a tanulási formát.

A tanulmányutak (1. keretes írás) lehetőséget biztosítanak az oktatási és szakképzési szakemberek számára, hogy utazhassanak és új ismeretekkel gazdagodhassanak. E tanulmányutak során különböző országok különböző háttérű döntéshozói és szakemberei gyűlnek egybe, hogy megvitassák a közös érdekű kérdéseket, illetve megosszák egymással tapasztalataikat és szaktudásukat.

A tanulmányutak politikai és gyakorlati hatása jelentős. A közös tanulással, a bevált gyakorlatok megosztásával és a fokozottabb európai együttműködéssel minden egyes tanulmányút hozzájárul a helyi, regionális, nemzeti és európai oktatási és képzési politikák javításához.

A tanulmányutak hatása ugyanakkor jóval tovább tart, mint az a néhány nap, amíg a szakemberek egybegyűlnek. A későbbiekben ugyanis sokan tartják egymással a kapcsolatot és hálózatba szerveződnek. A szakértők mintegy egyharmada közös kezdeményezéseket és projekteket indít.

2008 előtt az oktatásban, illetve a szakképzésben dolgozó szakemberek részére egy-egy külön tanulmányútprogram állt rendelkezésre. Az oktatás és a képzés között létrejövő egyre szorosabb kapcsolatok és az egész életen át tartó tanulás növekvő jelentősége következtében a két külön program 2008-ban az egész életen át tartó tanulás uniós programja ⁽¹⁾ alatt egyesült.

A Cedefop több mint 20 éven keresztül sikeresen szervezett tanulmányutakat a szakképzési szakemberek számára, és mind a tartalom, mind pedig a szervezés tekintetében magas színvonalú tanulmányútjaival vált elismertté. Az Európai Bizottság e tapasztalat és know-how

kamatoztatása végett felkérte a Cedefop-ot, hogy koordinálja az oktatásban, a szakképzésben és az egész életen át tartó tanulás területén dolgozó szakemberek számára szervezett új, az eddiginél jóval nagyobb terjedelmű összevont tanulmányutakat.

1. keretes írás: **Mi a tanulmányút?**

Egy tanulmányút időtartama háromtól öt napig terjed. Különböző országokból megközelítőleg 10–15, eltérő háttérű oktatási és képzési szakember gyűlik össze, hogy megosszák egymással tudásukat, tapasztalataikat, szakértelmüket, és megvitassanak egy közös érdekű témát.

A szakértők olyan kérdésekkel foglalkoznak, mint például a politikák végrehajtása a különböző országokban. Oktatási és képzési intézményeket látogatnak meg a fogadó országban, és találkoznak politikai döntéshozókkal, szociális partnerekkel, tanárokkal, diákokkal és más szakemberekkel. A résztvevők emellett a majdani együttműködés céljából kapcsolatokat létesítenek, és új ötletekkel térnek haza.

A tanulmányutak az egész életen át tartó tanulás uniós programjának részét képezik. Szervezésükre a szeptembertől júniusig tartó tanévnek megfelelő időszakban kerül sor. Mintegy 33 ország vesz részt a programban: az EU 27 tagállama, valamint Izland, Liechtenstein, Norvégia, Svájc, Horvátország és Törökország.

Szeretne részt venni egy tanulmányúton?

A 2012. március és június közötti tanulmányutakra való jelentkezések 2011. július közepétől október 14-ig nyújthatók be.

Keresse fel a tanulmányutakkal foglalkozó weboldalt:
<http://studyvisits.cedefop.europa.eu/>

A tanulmányutak témái

A tanulmányutak értékét az adja, hogy aktuális kérdések köré szerveződnek. Nagy gondot fordítanak arra, hogy a tanulmányutakon megvitatott témák teljes összhangban álljanak az oktatás, a szakképzés és az egész életen át tartó tanulás európai politikai prioritásaival.

2008-ban a Cedefop egy döntéshozókból, szociális partnerekből, valamint oktatási és szakképzési szakemberekből álló munkacsoport irányításának keretében dolgozta ki a tanulmányutak témáit. 2010-ben a témákat az

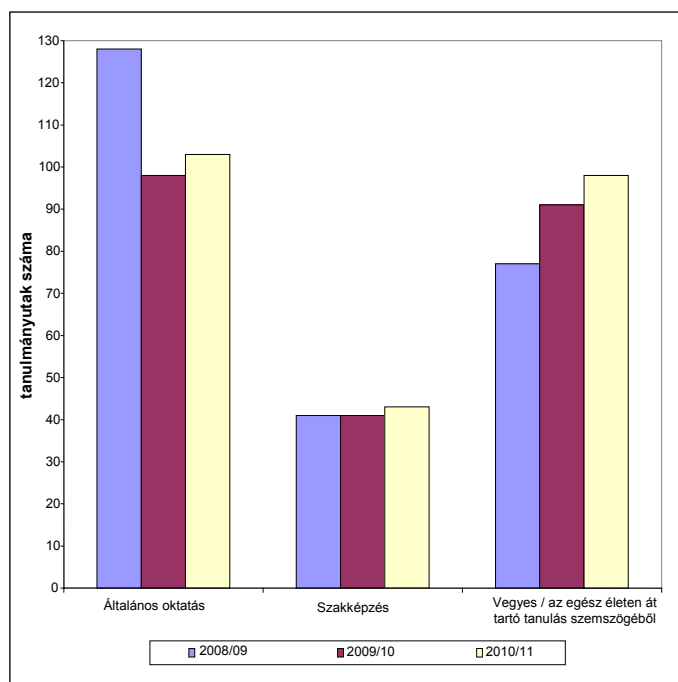
⁽¹⁾ Az Európai Unió Tanácsa. A Tanács 1720/2006/EK határozata az egész életen át tartó tanulás terén egy cselekvési program létrehozásáról. Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, L 327/45., 2006.11.24.

Európa 2020 stratégia elindítása, valamint az oktatás és képzés 2020-as együttműködési keretében végrehajtott változások életbelépése után aktualizálták.

2008 óta a tanulmányutak egyre inkább arra buzdítják a szakembereket, hogy a szakképzést, valamint az általános, a felső- és a felnőttoktatást az egész életen át tartó tanulás egymással összefüggő részeinek tekintsék, mintsem különálló kérdéseknek.

Az egész életen át tartó tanulás átfogó megközelítését alkalmazó tanulmányutak száma folyamatosan növekszik, a 2008/09-es tanévben a tanulmányutak mintegy 30%-át, míg 2010/11-ben valamivel több, mint 40%-át adva (1. ábra). A szakképzéssel kapcsolatos tanulmányutak száma viszonylag állandónak mutatkozik, a tanulmányutaknak körülbelül 17%-át teszik ki.

1. ábra: **A tanulmányutak száma típus szerint, 2008/09–2010/11**

A tanulmányutak jelenlegi témái többek között az alábbiak:

- a kulcskompetenciák elsajátítása mindenki számára, ideértve a kreativitást, az innovációt és a vállalkozói készséget;
- az oktatás és képzés elérhetőségének, méltányosságának, minőségének és hatékonyságának javítása;
- a tanítás és a képzés vonzerejének növelése az oktatásirányítás javításával;
- oktatás és képzés a foglalkoztathatóságért;
- a mobilitás előmozdítása az egész életen át tartó tanulás terén;
- az egész életen át tartó tanulás közös európai eszközeinek és elveinek végrehajtása, valamint tendenciák az egész életen át tartó tanulás stratégiáiban;
- az oktatás és képzés együttműködése a munka világával és a helyi közösségekkel.

A tanulmányutak résztvevői

A tanulmányutak meglehetősen népszerűnek bizonyulnak (1. táblázat). 2010/11-ben a tervezés javítása és egyes célcsoportok esetében a tanulmányutakon való részvétel növelése érdekében bevezették a kétfordulós válogatást. Ennek eredményeként a szociális partnerek több jelentkezést nyújtottak be, magasabb volt a részvételi arányuk, és összességében kevesebben mondták le a részvételt.

1. táblázat: **Tanulmányutak 2008/09-től 2010/11-ig – a legfontosabb adatok**

	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Tanulmányutak	246	230	244
A tanulmányutaknak otthont adó országok	29	29	29
Résztevők (jelentkezők)	2 532 (4 686)	2 358 (4 573)	2 740 (5 789)
A résztvevők országai	30	33	31

A tanulmányutak számos különböző oktatási és szakképzési döntéshozóhoz és szakemberhez eljutnak (2. táblázat).

A résztvevők körülbelül 25%-a az iskolaigazgatók és a tanárképző szakemberek közül kerül ki. Az oktatási és képzési intézmények, illetve az orientációs és hitelesítő központok igazgatóinak az aránya 15,6%, míg a helyi, regionális és nemzeti hatóságok képviselői 11,5%.

A tanulmányutak egyedülálló lehetőséget kínálnak a szociális partnerek számára ahhoz, hogy az egész életen át tartó tanulás területén folytatott európai együttműködésben részt vehessenek. A szociális partnerek részvételi aránya a 2008-as 4,5%-ról 2010-ben 6%-ra emelkedett.

Évente több tanulmányutat szerveznek a magas beosztású nemzeti, regionális és helyi szintű politikai döntéshozók számára. E tanulmányutak esetében az Európai Bizottság és a Cedefop külön támogatást nyújt a megbeszélések tartalmára és központi kérdésre vonatkozóan.

2008/09-től kezdve a vezető politikai döntéshozók által megvitatott kérdések között szerepelt a regionális együttműködés, a közszféra képzése és továbbképzése, a minőségbiztosítás az oktatási és képzési intézményekben, valamint a tanárok és szakoktatók folyamatos szakmai fejlődése.

2. táblázat: **Tanulmányutak 2008/09-től 2010/11-ig: a résztvevők kategóriáinként**

Kategória	2008/09	2009/10	2010/11
Iskolaigazgatók, tanárképző szakemberek	634	591	735
Oktatási és szakképzési intézmények, központok vagy szolgáltatók, orientációs központok, valamint hitelesítő vagy akkreditációs központok igazgatói	461	371	418
Helyi, regionális és nemzeti hatóságok képviselői	252	265	293
Pedagógiai és pályorientációs tanácsadók	258	189	224
Tanszékvezetők	186	167	211
Szociális partnerek	115	147	164
Oktatási és szakképzési felügyelők	139	142	140
Oktatási és képzési hálózatok és társulások képviselői	90	85	96
Kutatók	59	83	95
Egyéb	338	318	364
Összesen	2 532	2 358	2 740

A 2011/12-ben terítékre kerülő témák közé tartozik a szociális partnerek szerepe a nemzeti képesítési keretrendszerek kidolgozásában, illetve a vállalkozói készség a szakképzésben.

A minőség számít

A Cedefop segít abban, hogy a tanulmányutak hatékonyan és eredményesen váltsák valóra célkitűzéseiket (2. keretes írás). A Cedefop, az Európai Bizottság és a nemzeti ügynökségek által összeállított szervezői kézikönyv², illetve résztvevői kézikönyv³ útmutatást nyújt az egyes tanulmányutak sikeréhez szükséges megfelelő feltételek megteremtéséhez.

A Cedefop egyúttal áttekintést nyújt a központi jelentőségű kérdésekről és európai szintű fejleményekről, valamint az egyes tanulmányutak témájához kapcsolódó további szakirodalom elérhetőségéről. Az eredmények terjesztése és a tanulmányutaknak a lehetséges jelentkezők körében történő népszerűsítése érdekében a Cedefop kidolgozott egy kommunikációs útmutatót a nemzeti ügynökségek részére.

A tapasztalatok szerint a tanulmányutak szervezői kitűnő munkát végeznek. A 2009/10-es évben a résztvevők 97%-a elégedett volt tanulmányútjával.

2. keretes írás: **A Cedefop szerepe a tanulmányutakban**

Az Európai Bizottsággal és a nemzeti ügynökségekkel szoros együttműködésben a Cedefop azon fáradozik, hogy biztosítsa a tanulmányutak magas színvonalát, és a témák tükrözzék az oktatás és képzés terén Európában végbemenő legfrissebb fejleményeket.

Ezen belül is a Cedefop népszerűsíti a tanulmányutakat. Koordinálja a tanulmányutakkal kapcsolatos javaslatokat és elkészíti az egyes tanulmányutak kontextusát, tartalmát és célkitűzéseit bemutató katalógust. Emellett a Cedefop szervezi a pályázati felhívásokat, és az országok, a szakértelem és a nemek kiegyensúlyozott képviselőit szem előtt tartva beosztja a nemzeti ügynökségek által kiválasztott jelentkezőket az egyes tanulmányutakra.

A Cedefop egyúttal nyomon követi a tanulmányutakat, terjeszti azok eredményeit és értékeli az oktatási és képzési politikákra és gyakorlatra kifejtett hatásukat.

A Cedefop minden évben tudásmegosztó szemináriumokat szervez az új és a tapasztalt tanulmányút-szervezők számára, ahol azt beszéljük meg, hogy hogyan lehetne javítani a tanulmányutak tartalmán, szervezésén és az eredmények terjesztésén.

⁽²⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17955.aspx>
⁽³⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17953.aspx>

Az eredmények terjesztése

A tanulmányutak megállapításait csoportjelentésekben ⁽⁴⁾ foglalják össze, amelyek felvázolják a közös megközelítéseket, problémákat és a lehetséges megoldásokat. A Cedefop a jelentéseket elemzi és az interneten is elérhetővé teszi az oktatás és képzés politikai döntéshozói és szakemberei számára.

A csoportjelentések adják a szintézisszemináriumok ⁽⁵⁾ alapját (3. keretes írás), amelyeket a Cedefop minden évben megrendez az egy adott témával foglalkozó tanulmányutak eredményeinek összefoglalására, jóváhagyására és megismertetésére.

3. keretes írás: A tanulmányutak szintézisszemináriumai

2010: Minőség és hatékonyság

A mintegy 80, 2008/09-ben megrendezett tanulmányutat összefoglaló szemináriumon 15 ország előadásai nyújtottak betekintést a szociális és civil kompetenciák megszerzésén, illetve idegen nyelvek elsajátításán fáradozó tanulók; az e kompetenciák kidolgozásával foglalkozó tanárok és szakoktatók; és a tanulóközösségek létrehozásán dolgozó iskolaigazgatók előtt álló kihívásokba. A szeminárium következtetései a *Better competences through better teaching and leading: Findings from study visits 2008/09* ⁽⁶⁾ című kiadványban jelentek meg.

2011: A fiatalok és a munkaerőpiac

A 2009/10-ben sorra kerülő mintegy 60 tanulmányút összefoglalásával 21 ország előadásai az alábbiakat hangsúlyozták: a pályaorientáció és pályaválasztási tanácsadás fontossága a fiatalok esetében, ugyanakkor annak fontossága, hogy felhívják a munkáltatók figyelmét a szakképzésre fordított befektetés előnyeire; lehetőségek a tanulás és a munkatapasztalat ötvözésére; a fiatalok korai megismertetése a vállalkozás mikéntjével a vállalkozói gondolkodásmód és készség elsajátítása érdekében ⁽⁷⁾.

Pozitív hatás

A 2008/09-es év résztvevői körében végzett felmérés (3. ábra) szerint a nemzeti, regionális vagy helyi oktatási és képzési politikák kidolgozásáért és végrehajtásáért felelős szereplők jobban ismerik az európai fejleményeket. Előttük a további európai együttműködés lehetőségei is ismertebbek voltak. A tanulmányút során kialakított kapcsolatok segítségével a résztvevők megközelítőleg 30%-a dolgozott ki együttműködési projektet egy éven belül.

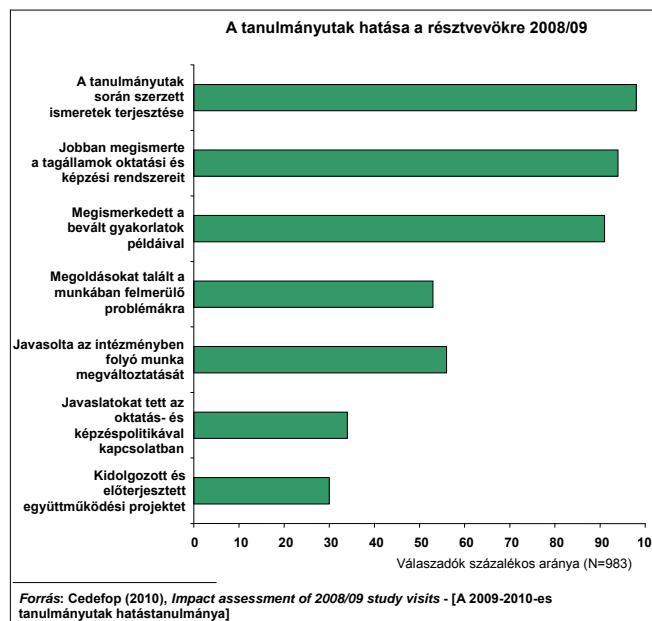
⁽⁴⁾ http://studyvisits.cedefop.europa.eu/index.asp?cid=3&artid=7456&scid=77&artlang=EN&per_id=2549

⁽⁵⁾ http://studyvisits.cedefop.europa.eu/index.asp?cid=3&artid=8097&scid=77&artlang=EN&per_id=2515

⁽⁶⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/16385.aspx>

⁽⁷⁾ <http://studyvisits.cedefop.europa.eu/index.asp?cid=3&artid=8051&scid=77&artlang=EN>

3. ábra: A tanulmányutak hatása a résztvevőkre 2008/09

A tanulmányutak résztvevőinek mintegy 98%-a megosztotta új ismereteit a kollegáival, vezetőivel, más szakemberekkel, a diákokkal és a szülőkkel. Sokan javasolták az intézményükben folyó munka, illetve az oktatás- és képzéspolitikai megváltoztatását. Egyes résztvevők esetében a tanulmányút változást hozott szakmai tevékenységükben és javította személyes készségeiket.

A tanulmányutak a szervezők számára is hasznosak. A fogadó szervezeteknek lehetőségük nyílik munkájuk és eredményeik bemutatására. A helyi közösség is jobban megismerkedik az európai jelentőségű kérdésekkel.

Összességében a tanulmányutak a tanulás hatékony módjának bizonyultak.